

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS IR AUSTRIJOS RESPUBLIKOS SUSITARIMO
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS IR AUSTRIJOS RESPUBLIKOS SUTARTIES DĖL
INVESTICIJŲ SKATINIMO IR APSAUGOS NUTRAUKIMO RATIFIKAVIMO
PROJEKTO**

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos įstatymo dėl Lietuvos Respublikos ir Austrijos Respublikos susitarimo dėl Lietuvos Respublikos ir Austrijos Respublikos sutarties dėl investicijų skatinimo ir apsaugos nutraukimo ratifikavimo (toliau – Ratifikavimo įstatymas) projekto tikslas – ratifikuoti Lietuvos Respublikos ir Austrijos Respublikos susitarimą dėl Lietuvos Respublikos ir Austrijos Respublikos sutarties dėl investicijų skatinimo ir apsaugos, pasirašytos 1996 m. birželio 28 d. Vienoje, nutraukimo, sudarytą apsikeitus 2021 m. lapkričio 18 d. Austrijos Respublikos Federalinės Europos ir tarptautinių reikalų ministerijos nota Nr. 2021-0.807.501 ir 2021 m. gruodžio 17 d. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos nota Nr. 5-648/2021 (toliau – Susitarimas).

Susitarimas įsigalioja pirmo mėnesio, einančio po paskutinio šalių pranešimo apie šiam Susitarimui įsigaliojti būtinų atitinkamų vidaus reikalavimų įvykdymą gavimo dienos, pirmą dieną.

Teikiamo Ratifikavimo įstatymo projekto tikslas – įgyvendinti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytas procedūras, būtinas Susitarimui įsigaliojti Lietuvoje, nes Susitarimas, pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 138 straipsnio pirmosios dalies 6 punktą, yra ratifikuotina tarptautinė sutartis.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Ratifikavimo įstatymo projektą parengė Užsienio reikalų ministerijos Teisės ir tarptautinių sutarčių departamento (direktorius Artūras Žurauskas, tel. 8 706 52533, el. p. arturas.zurauskas@urm.lt) Tarptautinių sutarčių skyriaus (vedėja Ingrida Bačiulienė, tel. 8 706 52910, el. p. ingrida.baciuliene@urm.lt) antrasis sekretorius Mindaugas Stankevičius, tel. 8 706 52217, el. p. mindaugas.stankevicius@urm.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Iki šiol Lietuvos ir Austrijos investicijų skatinimo ir apsaugos santykius reguliavo Lietuvos su Austrija sudaryta dvišalė investicijų skatinimo ir apsaugos sutartis, kuri, įskaitant ir joje įtvirtintas laikinojo galiojimo sąlygas (*Sunset Clauses*), įsigaliojus šiam Susitarimui bus nutraukiama.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Susitarimo tikslas – atsižvelgti į 2018 m. kovo 6 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo *Achmea* byloje (C-284/16) priimto sprendimo teisinės pasekmės visoms ES vidaus dvišalėms investicijų sutartims. Minėtoje byloje Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nustatė, kad investuotojų ir valstybių arbitražinės išlygos ES vidaus dvišalėse investicijų sutartyse nėra suderinamos su ES sutartimis ir dėl to negali būti taikomos po dienos, kurią paskutinė iš ES vidaus dvišalės investicijų sutarties šalių tapo ES valstybe nare. ES vidaus dvišalių investicijų sutarčių investuotojų ir valstybių arbitražinės išlygos daro neigiamą poveikį ES sutartyse įtvirtintai teisių gynimo priemonių sistemai, tad kyla pavojus Europos Sąjungos teisės autonomiškumo veiksmingumo, viršenybės, tiesioginio poveikio ir valstybių narių abipusio pasitikėjimo

principams. Taikant tokias išlygas pažeidžiama SESV 267 straipsnyje nustatyta prejudicinio sprendimo priėmimo procedūra, o tai nesuderinama su lojalaus bendradarbiavimo principu.

Europos Sąjungos valstybės narės, tarp jų ir Lietuvos Respublika, 2019 m. sausio 15 ir 16 d. Briuselyje pasirašydamos Valstybių narių vyriausybių atstovų deklaracijas dėl Teisingumo Teismo sprendimo byloje *Achmea* teisinių pasekmių ir investicijų apsaugos Europos Sąjungoje, įsipareigojo nutraukti visas tarp jų sudarytas ES vidaus dvišales investicijų sutartis daugiašalės sutarties pagrindu arba dvišaliu sutarimu, jei bendrai pripažįstama, kad tai būtų tikslingiau.

Atsižvelgdama į tai, kad Austrija nepasirašė 2020 m. gegužės 5 d. Briuselyje priimto Susitarimo dėl Europos Sąjungos valstybių narių dvišalių investicijų sutarčių nutraukimo ir nusprendė savo dvišales investicijų apsaugos sutartis su kitomis ES valstybėmis narėmis nutraukti atskirais susitarimais, Lietuva su Austrija sudarė teikiamą ratifikuoti Susitarimą, kuriam įsigaliojus Lietuvos Respublikos dvišalė investicijų skatinimo ir apsaugos sutartis su Austrija bus nutraukta.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Ratifikavus Susitarimą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Numatoma, kad Ratifikavimo įstatymas tiesioginio poveikio kriminogeninei situacijai ir korupcijai nedarys.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Ratifikavimo įstatymo įgyvendinimas nepadarys neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir plėtrai, nes Europos Sąjungos investuotojų teises bendrojoje rinkoje saugo Europos Sąjungos teisės aktai, pagal kuriuos ekonominę veiklą galima vykdyti ir plėtoti visose valstybėse narėse. Investuotojai savo teises gali įgyvendinti nacionalinėse administracinėse institucijose ir teismuose pagal nacionalines procedūras, skirtas toms teisėms veiksmingai apsaugoti.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Neprieštarauja.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Ratifikavimo įstatymą, pakeisti ar panaikinti galiojančių teisės aktų nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Ratifikavimo įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Ratifikavimo įstatymo projekte nėra sąvokų ar jas įvardijančių terminų, kuriuos reikėtų įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Ratifikavimo įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir yra suderintas su Europos Sąjungos teisės aktais.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Siekiant įgyvendinti Susitarimo nuostatas Lietuvos Respublikoje, priimti naujų, pakeisti ar panaikinti galiojančių teisės aktų nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Ratifikavimo įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Ratifikavimo įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Įstatymo projekto reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai įstatymo projekte vartojami žodžiai pagal Europos žodyną „Eurovoc“: Europos Sąjunga, valstybės narės, Lietuvos Respublika, Austrijos Respublika, investicijų sutartys, investicijų apsauga, ratifikavimas.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
